

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Frýdek-Místek

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Frýdek-Místek se nachází jižně od Ostravy v Moravskoslezském kraji. Spolu s dalšími 21ti správními obvody (dále jen SO) tvoří tento kraj. SO ORP Frýdek-Místek lze stručně charakterizovat následovně:

- SO spravuje celkem 37 obcí, což je 2. nejvyšší počet v kraji;
- v dotčeném území žije 2. nejvyšší počet obyvatel - celkem 110.532 obyvatel, z toho 57.523 v jádrovém městě;
- z hlediska rozlohy (ca 480 km²) je 4. největší obvod.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Moravskoslezském kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Frýdek-Místek	37	110532	57523	480
Bílovec	12	25873	7551	162
Bohumín	2	34051	21726	73
Bruntál	31	38013	16925	630
Český Těšín	2	26300	25106	44
Frenštát pod Radhoštěm	6	19120	10958	99
Frýdlant nad Ostravicí	11	23941	9808	317
Havířov	5	92319	77371	88
Hlučín	15	40224	14049	165
Jablunkov	12	22711	5717	176
Karviná	4	69158	57842	106
Kopřivnice	10	41256	22649	121
Kravaře	9	21324	6762	101
Krnov	25	41680	24518	574
Nový Jičín	16	48410	23731	275
Odry	10	17301	7358	224
Opava	41	101758	58054	567
Orlová	4	39091	30722	45
Ostrava	13	328323	297421	332
Rýmařov	11	16180	8560	332
Třinec	12	55264	36401	235
Vítkov	12	13773	5942	280
Průměr za kraj	14	55755	---	247

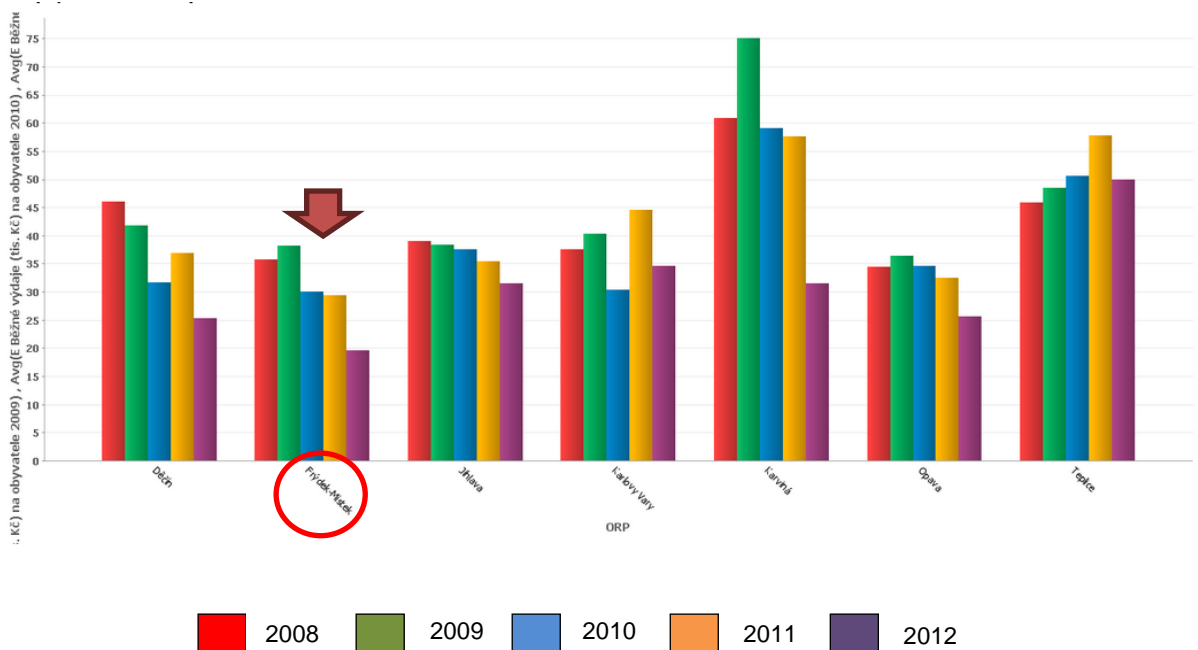
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno v porovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 36 až 37 obcí (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Náchod, Turnov, Šumperk, Hořovice, Čáslav);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 50.000 až 60.000 (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Karlovy Vary, Karviná, Opava, Jihlava, Děčín, Teplice).

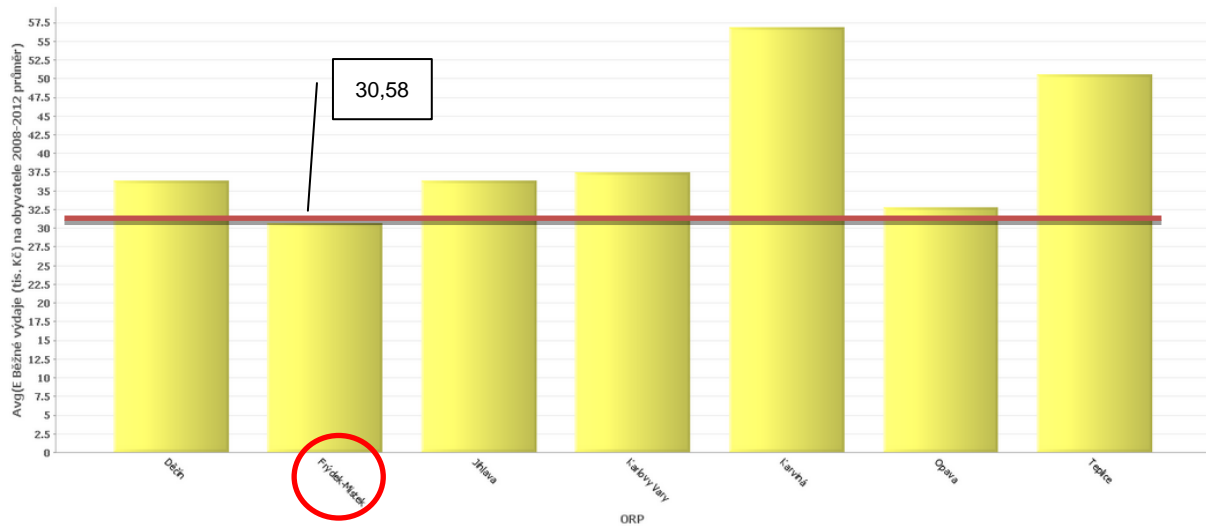
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se blíže podívat na **úroveň běžných výdajů na obyvatele**. Ve skupině srovnávaných SO ORP (dle kritéria velikosti jádrové obce) vykázal frýdeckomístecký obvod v prvních dvou letech (2008-2009) sledovaného období 2. nejnižší výši výdajů na běžný provoz (po SO ORP Opava) a v následujících třech letech dokonce nejnižší výši. To dokládá i průměru za sledované období 2008-2012 za SO ORP Frýdek-Místek, který činí ca 31 tis. Kč/obyv./rok a je nejnižší ve skupině SO. Situaci znázorňují obrázky 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 50 – 60 tis. obyv.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

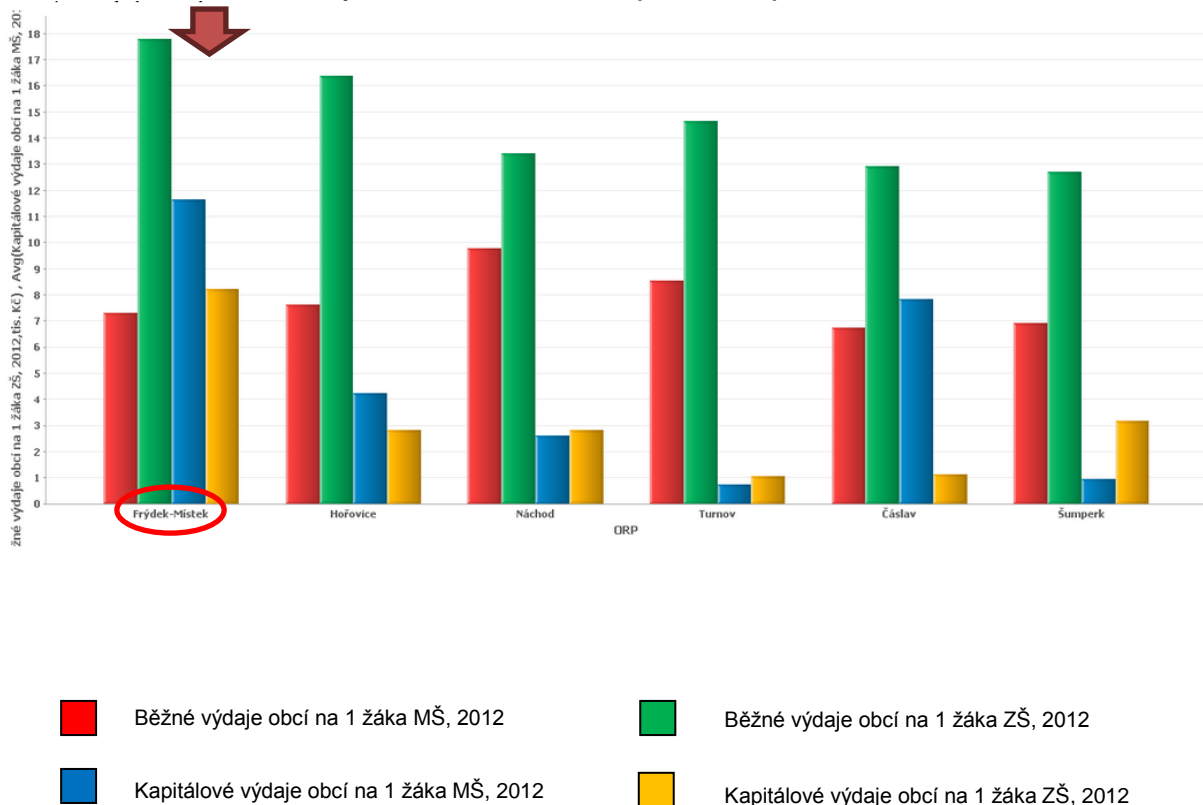
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 50 – 60 tis. obyv.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

Mezi ukazateli předškolního a školního vzdělávání je z hlediska benchmarkingové aktivity zajímavé zejména porovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky základních a mateřských škol**. ORP Frýdek-Místek má absolutně nejvyšší hodnoty následujících parametrů ve skupině SO: běžné výdaje na žáka ZŠ (17,79 tis. Kč/žáka), kapitálové výdaje na žáka MŠ (11,62 tis. Kč/žáka), kapitálové výdaje na žáka ZŠ (8,2 tis. Kč/žáka). Přičemž hodnoty kapitálových výdajů převyšující úroveň ostatní správních obvodů velmi výrazně. Viz obrázek 3.

Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 36 –37) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

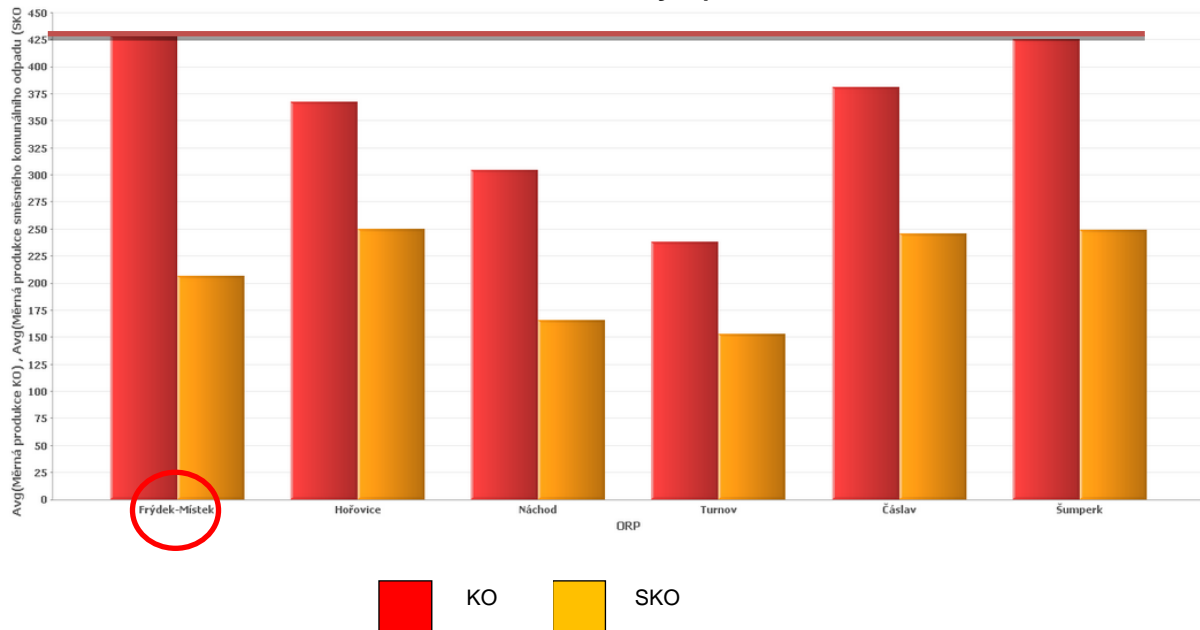

Pro úplnou ilustraci situace je vhodné rovněž zmínit, že kapitálové výdaje na 1 žáka MŠ frýdeckomísteckého obvodu jsou ojedinělé i v rámci Moravskoslezského kraje. SO ORP Frýdek-Místek tak spolu s SO ORP Frenštát pod Radhoštěm výrazně převyšují krajský průměr.

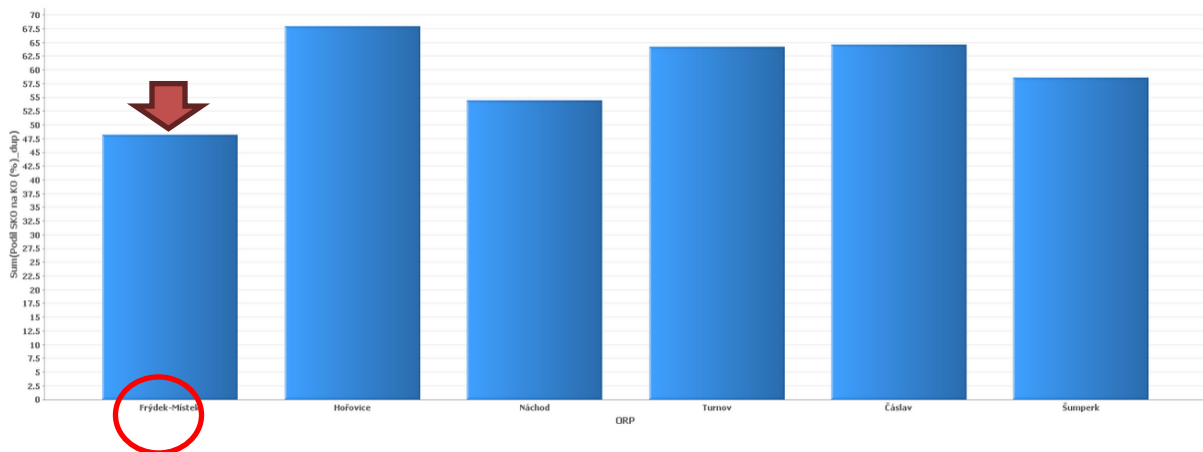
4. Odpadové hospodářství

Při bližším pohledu na problematiku odpadového hospodářství je u SO ORP Frýdek-Místek významné srovnání **produkce odpadů**. Celková **měrná produkce KO** frýdeckomísteckého obvodu je mezi srovnávanými obvody **nejvyšší** (ca 429 t/1.000 obyv.). Produkce SKO je pak zhruba průměrná (ca 207 t/1.000 obyv.). Pozitivní je nejnižší podíl SKO na KO ve srovnávané skupině SO ORP (dle kritéria počtu obcí v SO), který činí ca 48 %. Viz obrázky 4 a 5.

Obrázek 4: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 36 – 37; v tunách/1.000 obyv.)

Obrázek 5: Podíl SKO na KO vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 36 – 37; v %)

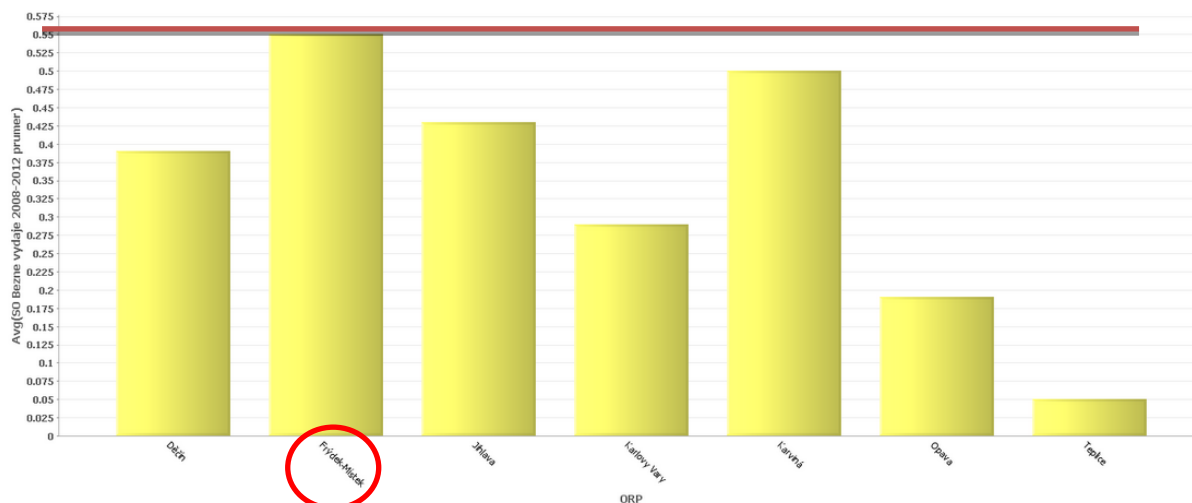
5. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je třeba vyzdvihnout především srovnání **běžných a kapitálových výdajů**. V obou případech výdajů na sociální služby, tedy jak těch, které jsou spojeny s každodenním provozem, tak těch, které vypovídají o investičních akcích, zaujímá SO ORP Frýdek-Místek mezi srovnávanými obvody (dle kritéria velikosti jádrové obce) přední příčku. To dokládají i obr. 6 a 7. Průměrná úroveň běžných nákladů na obyvatele dosahovala mezi lety 2008 až 2012 výše 0,55 tis. Kč/obyv./rok, průměrná úroveň kapitálových výdajů za stejné období 0,14 tis.

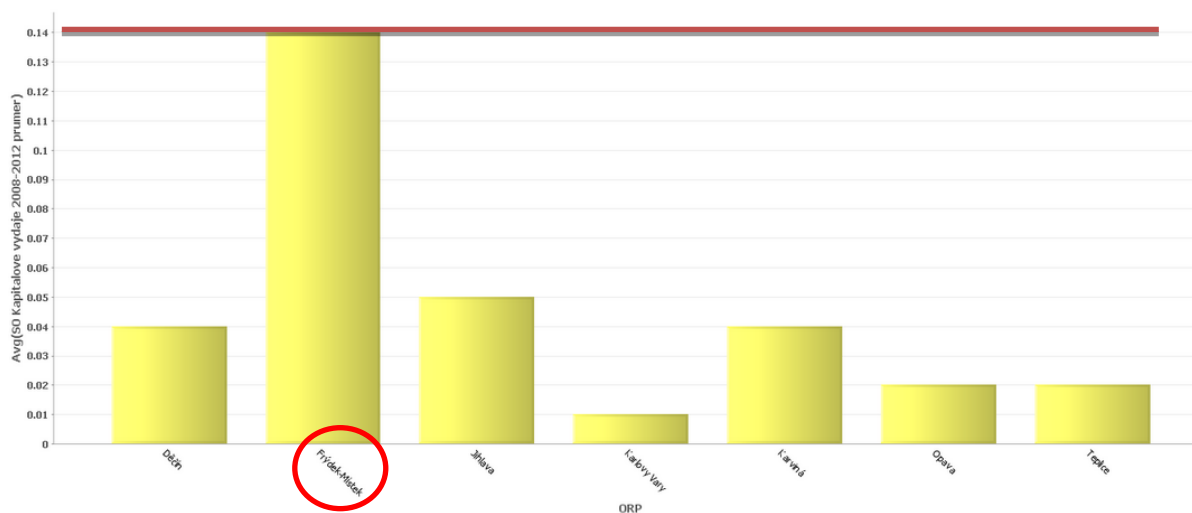
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Kč/obyv./rok. Přičemž hodnoty kapitálových výdajů za jednotlivé roky se silně odlišují, tj. jsou zde patrné významné výkyvy v investiční aktivitě.

Obrázek 6: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 50 – 60 tis. obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 7: Průměrné kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 50 – 60 tis. obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP FRÝDEK-MÍSTEK	
základní charakteristika	v Moravskoslezském kraji je správní obvod ORP Frýdek-Místek: • svoji rozlohou 4. největší • z hlediska počtu obcí i počtu obyvatel 2. největší
ekonomická výkonnost	• SO zaznamenávají sestupnou tendenci běžných výdajů na obyvatele a řadí se tak k obvodům s nejnižší úrovní této veličiny (kritérium velikosti jádrové obce)
předškolní a školní vzdělávání	• úroveň běžných výdajů na žáky ZŠ, kapitálových výdajů na žáky MŠ i ZŠ je nejvyšší ve skupině SO dle kritéria počtu obcí
odpadové hospodářství	• SO ORP Frýdek-Místek má nejvyšší produkci KO a naopak nejnižší podíl SKO na KO
sociální služby	• v rámci benchmarkingu dosáhl obvod téměř každoročně nejvyšší úrovně běžných i kapitálových výdajů na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad